

298

Oratio Bartholomei Scale florentini oratoris ad summū pōtificē Innocētiū. viii.

Quod inter res oēs mortaliū nihil ē oīno sancti? nihil ad mirabili? aut diuini? ista sacrosancta simōis Petri sede in q̄ tu mō q̄ meritissim? sedes: istoq; vicariatu Jesu xp̄i saluatoris nr̄i: quē tu nūc diuīa sorte geris: haud mirū est p̄fecto s̄q̄ etissime ⁊ beatissime p̄ sūmē pōtifer xp̄iq; vicarie cū quid hūaniter acciderit sūmis pōtificib? mortali vicissitudine: vt paulo ante Sixto ponti. mari. accidisse vidim? si cōmoueant aī oīm atq; in expectatōz future vacatōis inter spes merūq; suspēsi incēdant: Nā q̄ iustio: sollicitudo eē gregi pōt q̄ pastoris sui. Que gētib? cura magis nccia: q̄ ea q̄ de pncipe ⁊ administratore rerū sumit. cetera leuioza sunt: ⁊ multo mniore cum discrimine agunt. Pontifex vero ipse si quicquā aberrauerit: si diuina soz non fuerit: horret meminisse animus que timenda sunt. Fateē autē ⁊ quidē ingenue florentinus populus. qui modo nos sex oratores ad te de more gratulatū misit: nō sine euentus ingentī formidīe excitisse: donec e sac̄tissimo patrū ꝑclauī erit illa salutaris illa ⁊ diuīa vox q̄ te pōtificē declaratū significauit. Eaxo cū ꝑtinuo ad nos aduolauissz: vel nocte intēpesta excitauit vniuersā ciuitatē ad leticiā: que q̄lis quātaq; fuerit: vt dicam? mō necesse nō vī. putam? enī vel hucusq; puenire etiaz ad nos potuisse ī gētes cāpanaz oīm nr̄az festos tinitus tubarūq; clāgores ac voces cōgratulatiū: q̄ tota vrbe agroq; resonabāt. Et resp̄lēduisse in latro quoq; eos nr̄os ignes: q̄ sunt statim q̄ creberrio audito nūcio ob leticiā excitati. Tāto subito spes afflurit oīm aīs: ex deo a spū scō fuisse vocationē tuā. De qua quidē nos vt mādata sunt nr̄a ad te Senatus ppliq; florentini obseruātissimi tui: atq; huic sc̄tissime sedi addictissimi pauca pcurrem?. Si tñ pius nōnulla de dignitate pōtificatus atq; ei? excellētia p̄miserim? vt explicato tandē officio nr̄o: de quo tertio loco dicēdū erit. breuissime faciam? oioni modū. Tue nūc ptes erūt beatissime p̄ obliuisci paulū maiestatis pōtificalis: hūiles in cūctasq; hoīm oīones penitusq; ista diuinitate indignas au

Dicitur. Primum igitur beatissime pater reuocamus ad humanitatem te suppli-
 camusque tibi ut iduas dum nos mandata nostra exequimur: ac facessi-
 mus iussa: clementiam mansuetudinemque inatam et peculiariter tibi ut quo
 humane vires non possunt: benignitate vehiculi tuarum aurium producamur.
 Non enim sumus et nobis ipsi ad alloquendum te sufficiens: sed suffici-
 entia nostra ut ex te tuarumque diuina sit sapientia necesse est. Quis enim tam au-
 deat: ut sine diuino admiculo tuorumque rebus sibi a deo gradem a deo. Sed
 vires de quibus dicat lingua mortali aggredienda putet. Est enim po-
 tificatus iste summus maximusque tanta profecto excellentia: ut non modo
 non inueniri in terris: sed ne excogitari quidem ab homine melius quicquam
 aut maius possit. Nam quis est qui referret iter homines deum et dominum nostrum
 Jesum christum filium dei saluatorem humani generis: erratisque propicia-
 ri nostris quare: ex quo ille ascendit in celum. Summus potestatis. Quis est qui
 ligandi: qui soluendi in terris retineat potestatem: quicquam quod hic ligauerit
 solueritque: in celis quoque ligatum et solutum sit. Summus potestatis. Quis apertu-
 re celi nobis portas: quis claudere edidicit clamareque et dare sa-
 lutem hominibus: summus potestatis. Summus inque pontifex. Quis Jesu christi vicem gerit in
 terris: quicquam longa successione per eum pascit dominicum grege: qui a magistro
 audire meruit. Verus es simon bariona: qui caro et sanguis non reue-
 lauit tibi sed per me? qui est in celis: et ego dico tibi: qui tu es petrus? et
 super hanc petram edificabo ecclesiam meam: et porte inferi non preualebunt
 aduersus eam. Accepitque claves regni celorum celestis inigne magistra-
 tus ab eo qui celum quoque et quod celi ambitu continentem creauit. Multipli-
 ces beatissime pater et diuersi sunt eorum: qui ceteris aliquo modo sunt perfe-
 cti gradus: non iam item pro rebus locorumque diuersitate variantur. Et
 presides quodque familias domum pro arbitrio gubernant. Res vero pub-
 licas magisteratus et principes: exercitus imperatores: regna reges: sed singuli
 in corpora modo exercent imperium: nihil omnino quod vitam hanc humanarum trans-
 grediantur habent. de quibus et saluator ait. Nolite timere eos qui cor-
 pus occidunt: animas autem occidere non possunt. Et homo principatus iste tuus?
 ista admirabilis diuinaque potestas quod iam papa factus id est patrum omnium
 in terris presens. sic enim in nomine interpretantur: constitutusque in admiratione
 omnium generum. Utrumque certe id est totum hominum: qui ex animo constat et cor-
 pore: quod et duo petri gladij testantur. plera est. eaque sola res est et

oībus rebus hūanīs: q̄ vite hui⁹ cācellos diuino munere trās-
 gredit: per q̄ celi etiā regiōes et btōy incōmutabiles māsiōes
 coronata incedit. Optātez ineffabilē o mīsteriū incōparabile:
 mortalis imortalia: terren⁹ celestia dīspōit: ac q̄ hic de futura
 q̄ est vera vita decernunt. Rex ille oīm regū ac regnoy: rerūq;
 dñs: pncepsq; cūctay celesti i regno rata hz: cōsulto p̄tereo nūc
 inferos: apud quos nibilo minoz est pōtīficalis auctas: ne qd
 triste attingat oīo nra: q̄ iocūda: q̄ leta: q̄ gestiēs etiā oīs eē de
 bet isto excellētissimo munere pōtīficatus tui: atq; ista diuina
 vocatiōe: qua nec imerito quidē rem oēm publicā xpianā ⁊ hi-
 larefcere: ⁊ muneris auctori deo hīe grās cōuenit. Qui mō cer-
 te resperit in orationē humiliū: ⁊ nō spreuit preces eoy. Naz vt
 qd secūdo loco dicere instituiimus aliqñ aggrediamur: neq; q̄
 cōdictioni loci tēporisq; cōueniat: euagemur longius. Errat p
 fecto ⁊ quidē tota via vt aiunt errat: si quis inēūdi pontifica-
 tus huius aliā esse vllā rationē: quā diuinā putat. Neq; enim
 poris est vlla humana prudentia: que sunt supra hoīem cōpre-
 hendere. Munus vero ipm pontificiū: quo celestia quoq; vt su-
 pra ostēdimus tractant: assequi certe totū aut circūscribere po-
 testatē: nisi cui dñs annuerit nemo pōt. Adde qd cū de deligē-
 do pontifice maximo in cōclauī agit: veniūtq; in patrū truiti-
 nam hominū merita atq; expēdunt mores: nibil est omniū re-
 rū difficilius. Quis enī nouit cōsilia cordiū: vitiaq; sepe innu-
 merabilia ⁊ animoy affectus varios ⁊ virtuti aduersantes: ni-
 si scrutans corda ⁊ renes deus. Plerūq; quē tu religiosum: quē
 misericordē: quē iustū bonumq; virū putaris: si feceris in re pe-
 riculū: impiū: crudelē: iniuriū: nequā deprehendas: neq; illud
 grecum nō scitum dictū est: magistratus virum ostendit. Pri-
 uati scilicet vitia occlaudunt sua: opprimuntq; in pectore affe-
 ctus: cum nihil eoy que cōcupiscunt consequi posse rentur. Et
 cū per potētiā ad explēdas animi cupiditates ad aperta via ē-
 tū vero se totos hoīes patefaciūt: qdq; fuit in corde mēteq; res-
 postū ac conditū: cū ingenti sepe rerū periculo aperiūt: quo fit
 vt sit in primis diuinū implozādū auxiliū: a quo solo boni pon-

tifices: vt cetera quocq; bona oia tanq̃ a largissimo atq; optio
pletatis ⁊ sapie diuine fonte deriuant̃. Ipse. n. sicuti q̃ p̃tifice
xp̃iano deceat: qbusq; fidelis pp̃ls indigeat: cognoscit: ita ⁊ q
tato sustinēdo m̃eri apt̃ sit sol⁹ intelligit. ac enī qd̃ tñ vir eue
nire posse in hoīe putam⁹: vt nihil sit in corde clausuz nihil in
mēte simulatū: s; oēs aī habīt? oīa studia in p̃mptu sint quot⁹
quisq; veniet tñ xp̃iano p̃tificate dign⁹. Quāmlta sūt enī q̃
maria q̃ precipua q̃ ad gerēdū ep̃i vicariatū requirunt̃ ⁊ talia
p̃fecto rātaq; vt nisi diuini gr̃a sp̃s indullerit: q̃ in ista sede
dign⁹ cōstituat̃ m̃ime habeatis. Pretereo aut̃ nobilitatē gñis
q̃ si adsit haud improbāda vī. xp̃s tñ dei fili⁹? ac redēptor n̄r in
deligēdis discipulis simplicitatē cordis reb⁹ ceteris p̃posuisse
uisus est: q̃ ⁊ ait. Exēpluz meū dedi vobis: vt quēadmodū ego
feci ⁊ vos faciatis. Pretereat̃ ergo gñis nobilitas. at eodē certe
mō preteriti religio nō p̃t nō pietas nō sacerdotalis sapiētia
qua excellere in p̃mis pontificē oportet. per eū enī religiōis ⁊ sa
piētie pontē: a quo ⁊ nomē hīc p̃tifer putat̃: vt nos salutis n̄re
inueniam⁹ atq; ineam⁹ viā ncc̃ium vidēt̃. Naz de fide atq; spe
qd̃ attinet dicere: q̃ pp̃rie muneris hui⁹ existiarī debent. Quo
enī pacto alijs futurā gloriā p̃ponet: fidēq; faciet vēture vite:
qui nō q̃ nobis saluator n̄r est pollicit⁹ cūcta tanq̃ ea q̃ certissi
ma habent̃ sibi psuasit. Utrū h̄o caritas erit p̃tifici maris
negligēda: imo h̄o nihil magis videri p̃t sūmo sacerdoti ep̃i
vicario accōmodatū ad ei⁹ imitationē: qui etiā seipm̃ exposuit
vitāq; suā pro nobis: ⁊ crucis subiuit horredissimos cruciatus
imortalis ipse vt vitā sic miseris elargiret̃ mortalibus. Fortez
quocq; ⁊ prudētē tēperatū iter ac iustū: nisi dederis eū qui sit oī
ppe hūano generi p̃futur⁹: nō mō p̃clarissimo hoc v̄tutū orna
mēto expolianeris: nudūq; pene abiectūq; reliq̃ris: verū etiā ea
arma ademeris: qbus nisi sese tueat̃ in p̃mis oīs p̃ncipat⁹ oīs
q; pt̃as q̃ cito corruat euanescatq; in nihilū necesse ē. neq; arbi
troz ab re in casuz esse: p̃ iusticia inter has v̄tutes p̃ me reges
regnāt̃ exclamat: ⁊ legū p̃ditores iusta decernūt. Quid dicem⁹
tandē de benignitate: de misericordia: de clemētia: de māsuētū

dine: de facilitate: de hūanitate: de oī virtute: q̄ nisi in pōtifice
 p̄clarissima eluceāt: nihil nos ei in quo digne exercere officiu
 suū possit relinquem⁹: nisi enī faciles pateāt aditus: nisi sint li
 bere allocutiōes: nisi recte suadentē placidī accipiāt vult⁹: gr̄e
 q̄ etiā bene de se meritū docēdo ac monēdo p̄sequant⁹: q̄s non
 videt oīm pene rerū euerسیونē hinc esse vel celerriē peruētūrā.
 Admittat igit̄ ad se pōtifer viros in p̄mis bonos ⁊ graues quos
 audiat: quoz cōsilia sequat⁹. Petulātes ⁊o: ambitiosos: vanos:
 auaros: subdolos: assentatores: quoz iam est vniuersus quoq̄
 orbis: nō ista mō pontificia aula refertissim⁹: lōge esse iubeat.
 Pastoris tandē ad pontificē elegātissima trāslatio ē: ⁊ t̄ps n̄
 aucto: Ego suz inquit pastor: bon⁹ ⁊ ad Petrū: Pasce oues me
 as. vñ ⁊ istud Petri: pasto: ale insigne esse deductū arbitramur
 Cūcta igit̄ boni pastoris munera obibit: nec fugiet lupo adue
 niēte: s; si ita sit opus: aīam quoq̄ suā ponet pro ouib⁹ suis: vt
 fecisse eū quoq̄: q̄ hec nos edocet aīaduertimus: que quidē tot
 tātaq̄ aī bona: vt in hoīe insint quoq̄ aut dignosci queant hu
 mano ingenio si adfuerint vir posse putam⁹ accidere. Sapiētis
 sime igit̄ id maiestatis diuineq̄ ⁊ spūs sc̄i muneris eē potius
 arbitramur: ad eūq̄ oīa que in suū gregis pastore requirunt̄ re
 ferēda esse. Sūt ergo dei vt videt̄: sunt spūs sc̄i h̄mōi vocatio
 nes: cui profecto misericordissimo aucto: ac clemētissimo res
 hūane cure sunt: easq̄ amo:re quodāz p̄cipuo excellentiq̄ cōple
 ctit̄. Siquidē maiorē caritatē nemo hz: q̄ vt aīaz suā ponat q̄s
 pro amicis suis. Ille ergo p̄fecto te mō vocauit br̄issime p̄r sū
 me pōtifer: ille tibi religionē xp̄ianā credidit: ille ouile cōmisit
 suū: ⁊ Petri nauiculā gubernandā dedit: atq̄ eo maxīe tpe quo
 ad istud gerendū sustinendūq̄ pōtificale mun⁹ maiore multo
 q̄ sepe als sapiētia ⁊ virtute opus est: cū in eā incideris tēpesta
 rē in qua tot tāteq̄ sunt rez turbatōes: vt possint adducere in
 discrimē facile: nisi ex alto veniat auxiliū. Tu q̄ opitulāte etiā
 eo qui te vocauit: pō:neris afflictissimis rebus medicā fortez
 manū p̄p̄lq̄ necessariā iaz quietē restitueris erexerisq̄ ⁊ p̄fir
 maris languentē p̄pe ac collapsaz religionē nr̄am: ⁊ xpi fidem

stabilieris: neq; nos sine diuino misterio factū ducim?: vt quē
admodū anteq; ipse nascere Octauiano cesare par fuit p vni
uersū orbē: ita etiā prius q; tu inieris pōtificatū: tota Italia q̄
antea letali quodā inter se odio p̄fictare redierit in p̄cordiā.
Edmonuit. s. de? te: cui rex in terris suaz erat habenas tradi
tur?: vt pacis trāquillitatiscq; pp̄loꝝ studiū indueres: memisse
q; testamēti ei? quo potissimū pacē disciplis legauit: itē saluta
tiōis: q̄ pacē dicere instituit: in quācūq; apli domū ingrederēt
flōis etiā omen p̄fecto haud vanū ē: neq; innocētia quicq; me
li?: vñ ⁊ agn? innocēs xp̄s in sacris sepe lris appellat. atq; vt p̄
mittat sulmonēse illū: qui tñ ⁊ ipse mltā doctria multaꝝ eloq̄n
tia p̄nceps fuit. Ser p̄terea noīatōis eiusdē eximia q̄daz p̄bita
te sc̄itateꝝ pōtificates: spe nr̄e plurimū admīculant: cū in nullo
eoz defuisse diuinā grāz p̄siderem?: neq; fuisse ī quoq; nō ad
modū p̄ueniētē huic noī x̄tutē videam?. Quart? etiā flisca no
bili gēte eadēq; q̄ tu inclita p̄ia Januēsis fuit: q̄ ascitis ī nccij
belli societate floretinis friderico. ij. Romanoz atq; Italie re
gnū affectati miscētiq; verari cūcta ingēti x̄tute restitit: iura
q; Ro. eccle. xi. fere: qbus in pōtificatu fuit ānis vñ iliter ē tu
tat?: qui patrū etiā hūc sacrosctm̄ ordinē senatūq; pōtificiū ne
glectū antea destitutūq; aliquot p̄ annos r̄stituit: ⁊ rubeo isto
galero insigniuit: qui p̄ter ceteros clazos doctria moribusq; vi
ros vñdecūq; cōquisiuit: atq; illoꝝ familiaritate potissimū de
lectat? ad p̄siliū siml dignitatesq; euerit. doct? videlz vir ⁊ ipse
app̄ne: ac grauis scriptisq; multis egregijsq; p̄clar?. Qd̄ ē igr̄
officiū nr̄m xp̄ianozūq; oīm bt̄issime p̄ qd̄ vltio nobis loco dī
cēdū p̄posuim?. nepe vt felicissimā hāc fortē nr̄az diuinā voca
tionē tuā obseruem? admiremur ⁊ colam?: spemq; de te iaz cō
ceptā aīs foueam?: oībusq; modis adiuuem?. Nos x̄o sum? in
p̄inis. i. floretinus ppl̄s: qui nos ad te misit hec q; mādauit: q
nō modo te fatemur veruz pontificē Romanū legitimuz Petri
successorē vicariūq; Jesu xp̄i: verū etiā pedes quoq; iam deof
culati tuos debīto p̄sequimur honore atq; veneramur. Diaꝝ
nostra: fortunaz: opes: pp̄los: arma: vrbes pro catholica fide p

tua dignitate prompta parataq; fore in quęcunq; rerū euentus
 pollicemur. Nihil a maioribus degenerātes nostris: qui raro
 nō eandē quā summi pōtiffices rerū sortē sunt experti. Nos enī
 hī florentini sumus beatissime pater pontificiaꝝ per oīa tem
 poꝝa partiū studiosissimi sectatoꝝes Arbiensis reliquie cladis:
 quos fouit olim patria ob imperatoꝝias eiectos factiones Ur
 banus quartus. Clemēs autē ⁊ reduxit in vrbē: et nobili rubre
 aꝝquile insigni donauit. quod adhuc inter cetera ciuitatis si
 gna: ⁊ quideꝝ venerabiliter spectat. Nos hī sumus: qui pulis
 olim vrbe ecclesie nostrisq; aduersarijs ignominiosus tamē de
 Gregoꝝio ptulimus interdictū: qđ substulit deide quint⁹ Gē
 tilis quondā ⁊ ille tuus summa iusticia atq; integritate ponti
 fex: sacrisq; restituit xpianis. Nos hī tandē sumus: quos fride
 ricus auus et nepos Sueui imperatoꝝes: quos item Henricus
 Conradusq; ⁊ Manfredus eadem gente impiissimū duces: p: o
 pter pontificias ptes quas omni studio sectabant: tanto odio
 tor bellis sunt persecuti: donec Beneuetana illa ingens clara
 q; victoria: in qua ⁊ Māfredus ipse prelians occubuit: mutata
 sorte res nostras in melioꝝē statū fortunāq; restituit. Qua eti
 az in pugna vt multa p̄terea egregia nostꝝoꝝ facinosa tradita
 monumētis sunt litteraz: ita ⁊ illud ferē in pzimis. Nam cum
 Manfredus ante qđ preliū iniret: numerū recenseret suoꝝ: ne
 minēq; Etruscum aut florentinū: pro quibus tot tantasq; res
 gesserat in erercitu cōperisset. Rogasset autē que nam vna esset
 acies: que seorsum paulo armis equisq; ornatioꝝ inter hostiꝝ
 copias spectaret: essetq; responsus: illā esse hostile florentinoꝝ
 erulū manū: cōuersus ad suos asseruisse: etiā si ipse vicisset glo
 bum illū militum nobilē: nisi victoꝝem euadere eo die nō pos
 se. Multa preterea ⁊ antiqua ⁊ noua sunt apud rerū scriptoꝝes
 que veterē perpetuāq; florentinoꝝ in hanc sacrosanctaz sedē
 obseruantiaꝝ cultū testant: que tamē preterire modo consilium
 est: qñ apud doctissimos viros rerūq; sciētissimos nřaz habet
 oratio. Ad oēs vero xpianos p̄p̄os beatissime p̄r ad oēs profe
 cto multū pertinet: vt qđ ornata hanc pontificiaꝝ sedem qđ auc

tā q̄ scām ⁊ veneratā velint: a q̄ quidē sola nō aī nr̄i mō. quie-
tē suā salutēq; reportat: s; truculētissimī quoq; hostes ⁊ ferocif
sime barbare natiōes: q̄ cotidie īsidiant̄ gregi tuo: ⁊ in xp̄iano
rū ceruices petulāti? insultāt ⁊ modissime repellunt. vt si īsur-
gat p̄tificia dextra potentius: piaq; xp̄i arma expedire velit ⁊
colligere suoz vires: nihil ē moze possit: qn̄ ⁊ inuocōcidant
aduersarioz oēs cogitatōes oēsq; conatus: ⁊ Ro. ecclia q̄ in fir-
ma petra fundamēta iecit: cū xp̄o auctore in gl̄ia regnet. Verū
enī uero plus debēt ꝑculdubio: qui pl̄ acceperūt. Nos aut̄ ꝑfe-
cto ml̄ta accepim⁹: q̄ p̄riaz: q̄ libertatē p̄tificū vt dixim⁹ roma-
noz max̄te opa retiem⁹. neq; nos nō q̄cūq; potuim⁹. v̄l vltro ꝑ-
stitim⁹ q̄ oīa tradidim⁹ sūmis p̄tificib⁹: cū tot dira exilia tot
nefaria bella: tot miserias clades mortifq; sepe ꝑtulimus: vt ec-
clesie hostib⁹ resistere: q̄ ne facultatib⁹ q̄dē nr̄is: aut vite vt
salua p̄tificialis māeret dignitas vnq; ꝑꝑcim⁹. nō mutauim⁹
mores ꝑ scē: idē aī sunt eadē studia oīm nr̄m facultates fortal-
se pluscule ⁊ maiores vires: q̄ mō ad te cūcta florētinoz iussib⁹
florētie oratores deferim⁹: ac supplicam⁹ tibi: vt ꝑo tuo arbi-
trio ꝑmodoq; ꝑo dignitate Ro. ec. vtare. nihil ē penit⁹ Sena-
tui ꝑꝑloq; florētino q̄ obseq; atq; obtpare tibi ⁊ fauere digni-
tati: oīb⁹ nr̄ib⁹ grati⁹ futuz. Nā si nihil ē in reb⁹ hūanis te iā
p̄tifice xp̄ianoz optio max̄io rectoreq; ⁊ tꝑatore rez grādus
quicq; aut meli⁹: si tu is vocat⁹ es q̄ pascas electas dñi oues.
Teq; vnū inter tot milliū vt aiūt millia mortaliū sc̄tūs spūs si-
gnauit. Quid ē q̄ nos quicq; facere pinti⁹ ⁊ maio: i cū volupta-
te vel debeat⁹ vel velim⁹. Te igit̄ br̄ūssime ꝑ vebemēter roga-
mus supplicamusq; māsuētudini clemētieq; p̄tificie: vt ita of-
ferentē sese suaq; oīa dedēter tibi ꝑꝑlm̄ florētinū: ac tradentē
recipias iter tuos eiusq; obseruātie in te ꝑꝑetuiq; cult⁹ ꝑo in-
gētī hūanitate ⁊ benignitate tua semp memineris: vt scē ꝑieq;
tādē re. ꝑu. admīstrata xp̄iana: cū decurso demū spacio reuoca-
beris in celū vn̄ missus es. Nos quoq; cū reliquo grege quē cū
xp̄o paueris: reducas ī celestē patriā: vbi cū ceteris sc̄is eterna-
tandē gl̄ia ac felicitate ꝑfruare. Amē. ¶ Finis.

Ine 1286